

Jalostuksen tavoiteohjelma 2025–2029 (päivitys)

Valkoinen ruotsinhirvikoira

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 10.02.2024
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 23.04.2024

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	11
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	11
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	12
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	12
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	13
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	14
4.3. Terveys ja lisääntyminen	14
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	14
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	17
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	19
4.3.4 Lisääntyminen	20
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	21
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	21
4.4. Ulkomuoto	21
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	23
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	25
6.1. Jalostuksen tavoitteet	25
6.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	25
6.3. Rotujärjestön toimenpiteet	26
6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	26
6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	26
7. JALOSTUSSUOSITUKSET	27
8. LÄHTEET	29
9. LIITTEET	31

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Rotu polveutuu harmaasta norjanhervikoirasta ja jämtlanninpystykorvasta, mutta tyypiltään se muistuttaa enemmän jämtlanninpystykorvaa. Se on suurempi kuin harmaa norjanhervikoira ja jämtlanninpystykorvan tavoin pikemminkin suorakaiteen kuin neliön muotoinen. Valkoinen ruotsinhervikoira on metsästyskoira, jota käytetään pääasiassa pysäyttävänä koirana suurriistan kuten hirven, karhun ja villisian, mutta myös ilveksen ja pienpetojen metsästyksessä. Rotu ei sovellu pelkäksi seurakoiraksi.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Valkoisen ruotsinhervikoiran suurimpia ongelmia ovat kapea jalostuspohja ja maailmanlaajuisesti piehenkö kokonaispopulaatio. Rotuunottoja pystyttiin tekemään vuoden 2009 loppuun asti, sen jälkeen rotukirja suljettiin. Rotujärjestön tavoitteena on edelleen jalostuspohjan laajentaminen. Tähän tavoitteeseen pyritään käyttämällä eri sukulinjojen koiria monipuolisesti jalostukseen, pitämällä silmällä koira- ja pentuekohtaisia jälkeläismääriä, kannustamalla kasvattajia vieraiden sukulinjojen käyttöön sekä pitämään rodun keskimääräinen sukusiitosaste nykyisellään.

Tavoitteena on perinnöllisen vaihtelun säilyvyys. Suositeltavaa olisi, että sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti alle 5 % viidellä sukupolvella laskettuna. Tehollisen populaation kokoa eli jalostuksessa käytettyjen eläinten määrää tulee lisätä. Tällä hetkellä on voimassa rotujärjestön suositus, että yksittäisen koiran enimmäispentumäärä on 25 pentua, mutta Suomen Ruotsia pienemmän koirakannan huomioon ottaen maksimissaan 20 jälkeläistä per koira on sopivampi määrä. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota yksittäisen koiran jälkeläismäärän lisäksi siihen, kuinka monta sen sisarusta päätyy jalostukseen ja kuinka monta jälkeläistä koko pentueella on. Rodun kotimaan rotujärjestö Svenska Älghundklubben (myöhemmin SVÄ) on linjannut, että mikäli pentueessa useammalla on jalostuspotentiaalia, tulisi pyrkiä näiden yksilöiden tasaiseen käyttöön niin, että mahdollisimman monella on tasapuolinen mahdollisuus päästä jalostukseen. Pääsääntöisesti uusinta-astutuksia ei tule tehdä. Suomessa on käytössä omat suositusehdot vuodesta 2021 lähtien.

Luonteeltaan valkoinen ruotsinhervikoira tunnetaan pääosin ihmisystävällisenä ja avoimena koirana, ja sitä käytetään metsästyksessä pysäyttävänä koirana. Rotu ei käytännön kokemusten ja koetulosten valossa kokonaisuudessaan yllä käyttöominaisuuksien puolesta suurimpien hervikoirarotujen tasolle mitä tulee haun laajuuteen ja sitkeyteen hirven kanssa työskentelyssä, mutta käyttöominaisuuksien kehityksen osalta Suomessa on menty viime vuosina eteenpäin, joka näkyy mm. koetulosten määrän lisääntymisenä suhteessa rekisteröintimääriin. On olemassa erilaisia mielipiteitä siitä tulisiko rodun edes pyrkiä samalle tasolle valtarotujen kanssa esimerkiksi sitkeyden osalta (lähinnä jämtlanninpystykorva ja norjan harmaahervikoira), sillä rodun käyttöominaisuuksista eniten tunnetaan arvostavan nimenomaan yhteistyökykyä. Valkoisen ruotsinhervikoiran ihanteena voitaneen pitää koiraa, joka on metsästystilanteessa tottelevainen, mutta pystyy parhaimmillaan suoriutumaan nykyisen hirvenhaukkukokeen ykköspalkintoon oikeuttavien arvosteluperiaatteiden mukaisesti metsästystilanteissa.

On hyvä huomioida myös se, että kaikissa kolmessa pohjoismaassa rodun käyttötarkoitukset vaihtelevat. Norjassa rotua käytetään kenties jopa enemmän kytkykoirana hirven ja peuran metsästyksessä kuin vapaana kuten Suomessa ja Ruotsissa tehdään. Myös Ruotsissa jäljestyskokeet ovat suosittuimpia kuin Suomessa, jossa niitä ei rodun piirissä harrasteta juuri lainkaan. Lisäksi Ruotsissa valkoisia ruotsinhervikoiria käytetään enemmän villisikajahtiin sekä suoritetaan villisikakokeita. Kaikki nämä asiat voivat vaikuttaa siihen millaiseksi eri maat ja niiden rotuaktiivit toivovat valkoisen ruotsinhervikoiran kehittyvän. Esimerkiksi Norjassa asuva metsästäjä, joka metsästää pääasiassa tunturialueilla, ei välttämättä arvosta koiran pitkää seuraamissitkeyttä, jos tieverkosto on suppea ja koiraa joutuu hakemaan useiden kymmenien kilometrien päästä pakenevan hirven perästä. Sen sijaan toisentyypisellä alueella metsästävä toivoo, että koira seuraaisi pakenevaa hirveä useita kilometrejä.

Rodun geneettisen monimuotoisuuden edistäminen, terveyden vaaliminen sekä riittävän riistavietin taakaaminen ovat jalostuksellisesti haastava yhdistelmä, sillä liiallinen keskittyminen yhteen seikkaan heikentää toista. Suomessa on saavutettu naapurimaihin verrattuna verrattain hyvä taso käyttöpuolella, mutta samalla on vaarana ajautua tilanteeseen, jossa nartun omistajat haluavat käyttää lähinnä koepalkittuja koiria, joita ei vielä rodun piirissä katsota olevan riittävästi monimuotoisuuden säilyttämisen näkökulmasta. Näin ollen sukulinjat uhkaavat muistuttaa yhä enemmän toisiaan, joka vaikeuttaa astutus-kumppanien löytymistä joidenkin koirien osalta. Rodun terveydentila on toisten sairauksien osalta parantunut tai ainakin hyvällä tasolla, kun taas esimerkiksi epilepsian ja allergioiden ei toivota yleistyvän yhtään enempää. Eniten jalostusta rotujärjestö tasolla ohjaa terveyden vaaliminen, sillä jalostuspohjaa ei haluta kaventaa entisestään ja ns. epilepsilinjoihin huomioiminen rajoittaa useita yhdistelmiä. Terveyden tilaa seurataan lähinnä terveysilmoituslomakkeiden kautta, muiden omistajilta/kasvattajilta tulneiden ilmoitusten perusteella sekä kuolinsyytilastojen avulla.

Valkoinen ruotsinhirvikoiria on keskisuuri ja mittasuhteiltaan korkeuttaan pidempi koiria. Sen tulisi olla su-lavalinjainen, hyväryhtinen ja antaa rauhallinen, mutta valpas vaikutelma. Urosten ihannekorkeus on 56 cm ja narttujen 53 cm. Ulkomuodon taso on tällä hetkellä varsin korkeatasoinen näyttelytilastojen va- lossa, eikä ulkomuodon ongelmat lukeudu tällä hetkellä rodun suurimpiin jalostuksen haasteisiin. Huo- miota tulee kuitenkin kiinnittää siihen, ettei koirista tule liian raskaita, jotta säilytetään metsästyskoiralle tarkoituksenmukainen rakenne ja fyysiset toimintaedellytykset. Jalostuksessa myös pienikokoisuuteen erityisesti narttujen kohdalla on syytä kiinnittää huomiota.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla rodunomaisia (näyttelytulos), terveitä (lonkat ja kyynärät terveet) ja omata riittävät käyttöominaisuudet (koekäynti/-tulos). Koirien tulee myös pystyä lisäänty- mään normaalisti. Astutuksille virallisen suosituksen antaa jalostusneuvoja, jalostusvaliokunnassa hy- väksytyjen voimassa olevien suositusten mukaisesti.

Pevisa ohjelma

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla virallinen lonkkalausunto. Koiralle rekisteröidään kor- keintaan 25 Suomessa syntynyttä jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittänyt pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Nartun tulee olla astutushetkellä vähintään 24 kk ikäinen.

2. RODUN TAUSTA

Valkoinen ruotsinhirvikoiria on nimensä mukaan ruotsalainen rotu. OttsjöJimin katsotaan olevan valkoi- sen ruotsinhirvikoiran kantaisä. Valkoisen värin synnystä on eri tarinoita: eräs tarina kertoo kuinka nar- tun Vira (syntynyt vuonna 1933), jonka omistaja oli E.J. Andersson Ringvattnetista, astui samojedintyypp- pinen koiria Strömsundin rautatieasemalla. Toinen tarina kertoo pentueesta, joka syntyi vuonna 1941 E.E. Näströmille Ringvattnetissa. Pennut olivat jämtlanninpystykorvan tyyppisiä ja eräs uroksista sai ni- mekseen Jim. Pentujen emä oli Ketty (kasvattaja Pål Jonsson Tåxanista) ja isä Gråj, jonka omisti Zakris Näsström Ringvattnestista. Gråjn emä oli E.J. Anderssonin narttu Vira ja isä BjörnJim, jonka omisti Daniel Bäckström Hillsandista. Näin on voitu osoittaa OttsjöJimin läheinen sukulaisuus legendaariseen jämtlan- ninpystykorvaan Jämtälgens Fixiin.

OttsjöJimillä oli monta omistajaa, mutta koiria sai historiallisen nimensä viimeiseltä omistajaltaan, joka oli Ernst Jonsson Ottsjöstä. Tarina kertoo, että OttsjöJim oli hyvä hirvikoiria, jolta ammuttiin yli 100 hir- veä. Koiran korkeus oli 55 tai 56 cm ja sillä oli suuret korvat ja roikkuva häntä. OttsjöJim kuoli 12 vuoden ikäisenä vuonna 1953. Kaksi OttsjöJimin pentua, velipuolet, olivat ne kaksi valkoista koiraa, jotka muo- dostivat perustan tämän päivän valkoiselle hirvikoiralle. Koirankasvattajalle ja metsästäjälle Lars Jönsson

(Brevåg, Lit) kuuluu kunnia valkoisten jalostuksen aloittamisesta. Hän kasvatti myös menestyksekkäästi jämtlanninpystykorvia ja ajokoiria kennelnimellä Jämtskogen.

1950-luvun alussa syntyi John Norrmanille kaksi valkoista pentua, pentujen isä oli OttsjöJim. Urospennun nimeksi tuli Tass (ja sen omisti Ernst Jonsson, Ottsjön). Yhdeksäs maaliskuuta 1960 syntyi ensimmäiset kaksi valkoista pentua Lars Jönssonille täysin harmaista vanhemmista. Vanhempien nimet olivat BrunfloJim (vanhemmat OttsjöJim ja Bojja) ja Vanja (vanhemmat Fjäll ja Toppsy). Täysin valkoisten jalostus käynnistyi näistä koirista, Snögubben, Vita sekä Tass, ja syntyi vain valkoisia pentuja. Jo aiemmin oli silloin tällöin syntynyt valkoisia pentuja seudulle, missä Jim-koiria sukusiitettiin. Sukusiitos oli todennäköisesti avain arvoitukselliseen valkoiseen väriin. Valitettavasti Lars Jönsson poistui keskuudestamme aivan liian varhain ja hänen oma osuutensa valkoisten kehitykseen jäi häneltä näkemättä. Naapuri Litistä, Anders Magnusson, jatkoi sitten jalostusta. Sitten valkoiset saapuivat Ulla ja Torkel Lundqvistille Rognäsissä Piteåssa. Heillä oli useampi valkoinen narttu ja he harjoittivat menestyksellistä jalostusta vuosien ajan. Samaan aikaan tapahtui kasvatusta pienemmässä mittakaavassa eri puolilla maata. Mukana olivat muun muassa Fabian Andersson sekä hänen poikansa Alrik ja Alvar Rätansbystä.

Jo varhaisessa vaiheessa painottivat kasvatustyötä tekevät, että käytettävillä koirilla olisi hyvät metsästysominaisuudet, ne olivat vahvoja ja kestäviä ja ennen kaikkea hyväluonteisia. Näitä ominaisuuksia ei ollut helppo näyttää toteen dokumentteina, koska koirat eivät saaneet osallistua kokeisiin tai näyttelyihin. Muista hirvikoiraroduista poikkeava, mutta myös puhutteleva väri, herätti luultavasti jonkin verran närää.

Marraskuussa 1986 Ruotsissa perustettiin Svenska Vita Älghundsklubben, Valkoinen Ruotsinhirvikoirakerho. Aloitteen tekijöinä olivat Bengt Heder Evetsbergistä ja Håkan Gustavsson Gräsmarkista. Yhdistys oli täysin itsenäinen eikä ollut mitenkään kytköksissä Ruotsin Hirvikoirakerhoon tai Ruotsin Kennelliittoon. Yhdistyksen ensimmäinen tavoite oli kartoittaa nykyinen koiramateriaali sekä aikaansaada tavoitteellista jalostusta. Koiria oli ympäri maata vaikkakin tihentymiä esiintyi Värmlannissa, Taalainmaalla, Jämtlannissa ja Västerbottenissa. Myös Norjassa oli lukuisia valkoisia koiria. Yhdistys sai nopeasti jalansijan ja oli pian toimiva organisaatio. Koiria ja niiden omistajia kartoitettiin, lisäksi aloitettiin laaja koiramateriaalin tarkastelu. Tunnettu hirvikoiratuomari Jan Åkerman tarkasti noin 300 koiraa. Eläinlääkäri Åsa Juberget käytti myös paljon aikaa koirien tarkastamiseen ja dokumentointiin. Tarkastusraporttien pohjalta kerhon hallitus laati valkoisen ruotsinhirvikoiran rotumääritelmän, joka nykyisin on Ruotsin Kennelliiton hyväksymä.

Ruotsin Kennelliitto hyväksyi valkoisen ruotsinhirvikoiran omaksi rodukseen vuonna 1993. Se merkitsi osallistumisoikeutta Ruotsin hirvikoirakerhon tapahtumiin, etenkin haukkukokeisiin ja näyttelyihin. Ensimmäiset valkoiset ruotsinhirvikoirat saivat osallistua hirvenhaukkukokeisiin erikoisluvalla jo vuonna 1993. Vuonna 1994 kävi 13 koiraa kokeissa ja useampi sai ensimmäisen palkinnon. Vuonna 1994 liitettiin kerhoon mukaan myös norjalainen osasto. Kerhon ja rodun ensimmäinen kaksoisvalio oli Ceasar Bianco, jonka omisti Hasse Svensson Dådranista.

Rotukirja oli Ruotsissa auki vuoden 2010 loppuun, sen jälkeen ei rotuunotto ole enää ollut mahdollista. Suomeen tuotiin valkoisia ruotsinhirvikoiria jo ennen kuin rotu oli virallisesti hyväksytty. Ensimmäinen valkoinen rekisteröitiin Suomessa vuonna 1995 ja ensimmäinen pentue rekisteröitiin vuonna 1996 Pirkkonimiselle nartulle. 1990-luku oli hiljaista rekisteröintien suhteen, mutta 2000-luvun alussa kiinnostus rotua kohtaan alkoi kasvaa ja rekisteröintien määrä lisääntyä. Koirakantamme onkin nuorta ja pohjautuu täysin, joko suoraan tai useamman sukupolven takaa, tuontikoiriin.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö r.y - Finska Jämt-och Gråhundklubben r.f (SHHJ) on perustettu 15.6.1960 ja se on merkitty yhdistysrekisteriin 7.7.1960 sekä Suomen Kennelklubin jäseneksi se hyväksyttiin 16.8.1960 silloiselta nimeltään se oli Suomen jämt- och gråhundkerho – Finska jämt och gråhundklubben r.f. Yhdistyksen nimi suomennettiin vuonna 1964 muotoon Suomen jämtlannin- ja harmaakoirakerho - Finska jämt- och gråhundklubben r.f. Nykyiseen muotoonsa nimi muutettiin vuonna 1976.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

SHHJ:n jäsenmäärä on kasvanut tasaisesti 1960- ja 1970-luvulta aina 2000-luvulle asti. Vuoden 2022 lopussa oli 7175 jäsentä.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen harmaahirvikoirajärjestö SHHJ on Suomen Kennelliiton alainen rotujärjestö. Järjestö perustettiin vuonna 15.6.1960 nimellä Suomen Jämt- ja Gråhundkerho. Vuonna 1979 nimi muutettiin Suomen harmaahirvikoirajärjestöksi – Finska jämt- och gråhundklubben ry:ksi. SHHJ:n alaisia rotuja ovat harmaa norjanhirvikoiraa, jämtlanninpystykorva, musta norjanhirvikoiraa, valkoinen ruotsinhirvikoiraa ja hälleforsinkoiraa.

Järjestön tarkoituksena on edistää oloihimme soveltuvan hirvikoiran kehittämistä. Järjestön edustaminen rotujen pääasiallinen käyttö on hirvenmetsästys ja ne luetaan ns. pysäyttäviin hirvikoiiriin. Rotujamme käytetään menestyksellisesti myös karhunmetsästykseen. Hirvikoirien jalostusta ja koulutusta varten järjestetään koirille näyttelyitä ja metsästyskokeita. Tämän lisäksi koirat osallistuvat piirinmestaruushaukkuihin, harmaiden koirien hirmimestaruus-, hirmimestaritar-, ja juniorimestariotteluun sekä eri hirvikoirajärjestöjen väliseen ystävyysotteluun.

Toimeenpanevana elimenä on hallitus, joka koostuu pohjan-, lännen-, idän- ja etelän lohkon edustajista. Ylintä päättäväntäyttöä käyttää vuosittain jäsenistä koostuva vuosikokous, joka valitsee järjestön puheenjohtajan kahdeksi vuodeksi ja hallituksen vuodeksi kerrallaan. Asiantuntijaelimenä toimivat valiokunnat. Järjestö julkaisee Hirvikoiraa - lehteä ja vuosikirjaa, joka sisältää järjestön rotujen kaikki vuosittaiset koe- ja näyttelytulokset.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät Jalostusvaliokunta kerää ja tilastoi ilmoitetut sairaustapaukset, terveystutkimukset, sekä laatii erilaisia taulukoita, tilastoja ja indeksejä, jotka toimivat jalostuksen apuna. Valiokunnan tehtäviin kuuluu laatia suunnitelmat ja raamit, miten rotujemme käyttöominaisuuksia, terveyttä ja ulkonäköä pystytään myös tulevaisuudessa viemään eteenpäin. Valiokunnan valmistelemat esitykset hyväksytetään hallituksella tai viimekädessä vuosikokouksella. Rodulla on omat jalostusneuvojansa, jotka palvelevat jäsenistöä antamalla heidän nartuilleen kirjalliset suositukset sopivista uroksista. Jalostusneuvojat toimivat myös samalla rodun pentuneuvojana, jotka palvelevat jäsenistöä pennun hankinnassa sekä antavat tarvittaessa myös neuvoja pennun hoidossa yms. Jalostusvaliokunnan puheenjohtaja antaa lausunnot koirien arvoista, poikkeusluvista ja ulkomaan astutuksista. Jalostusvaliokunta toimii läheisessä yhteistyössä ulkomuototoimikunnan kanssa, joka huolehtii rodun ulkomuodosta sekä ulkomuototuomareiden koulutuksesta. Jalostusvaliokunta toimii myös yhteistyössä pohjoismaisen unionin kanssa, jonka avustuksella vaihdetaan muun muassa jalostusmateriaalia eri Pohjoismaiden välillä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Kennelliitto, Mäki 2013)

Taulukko 1. Vuositolasto – rekisteröinnit Suomessa 2013–2023

(Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 8.11.2023)

Vuositolasto - rekisteröinnit											
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Pennut (kotimaiset)	11	26	32	32	31	29	42	23	46	18	30
Tuonnit	4	1	3	3	4		3	4	1	2	2
Rekisteröinnit yht.	15	27	35	35	35	29	45	27	47	20	32
Pentueet	2	3	6	5	4	4	7	4	8	3	8
Pentuekoko	5,5	8,7	5,3	6,4	7,8	7,2	6,0	5,8	5,8	6,0	3,8
Kasvattajat	2	3	6	5	4	4	7	4	8	3	8
jalostukseen käytetyt eri urokset											
- kaikki	2	2	6	4	4	4	7	4	7	2	7
- kotimaiset	2	2	6	3	2	2	3		5	2	5
- tuonnit							2	3	1		2
- ulkomaiset	0	0	0	1	2	2	2	1	1	0	0
- keskimääräisen jalostuskäytön ikä	3 v 5 kk	5 v 9 kk	5 v 5 kk	5 v 4 kk	5 v 11 kk	8 v	7 v 1 kk	6 v 1 kk	5 v 7 kk	3 v 11 kk	3 v
jalostukseen käytetyt eri nartut											
- kaikki	2	3	6	5	4	4	7	4	8	3	8
- kotimaiset	1	3	5	4	4	3	7	4	6	3	6
- tuonnit	1		1	1		1			2		2

- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v	4 v 7 kk	4 v 6 kk	3 v 9 kk	5 v	4 v 7 kk	4 v 4 kk	4 v 1 kk	4 v 5 kk	4 v 1 kk	4 v 5 kk
Isoisät	3	4	10	7	7	6	13	7	11	4	10
Isoäidit	3	4	10	7	8	7	13	7	12	4	13
Sukusiitosprosentti	1,24%	3,23%	1,96%	2,50%	1,83%	0,79%	0,96%	0,44%	1,37%	2,44%	0,97%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Rekisteröintimäärissä saattaa olla suurta vuosittaista vaihtelua, mutta pientä laskua on havaittavissa 2000-luvun huippuvuosista.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien määrä on huippuvuosina 2000-luvulla lähennellyt jopa kymmentä koiraa per vuosi, mutta vakiintuneempi taso on muutama koira per vuosi. Tuonteja ajanjaksolla 2013–2023 on rekisteröity 0–4 kpl. Tuontikoirien määrän seuraamista vaikeuttaa se, että kaikki eivät rekisteröi koiransa Suomessa sen eliniän aikana.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettävät urokset ovat keskimäärin 5–6-vuotiaita ja nartut 4–5-vuotiaita.

Tietoa sukusiitoksesta

Myös sukusiitoksen välttäminen vähentää mahdollisuutta perinnöllisten sairauksien puhkeamiselle. Sukusiitos lisää todennäköisyyttä sille, että jälkeläinen saa saman mutaation kummaltakin vanhemmaltaan ja tuo siten osaltaan haitallisten mutaatioiden vaikutuksia esille. Perinnöllistä vaihtelua voidaan säilyttää ja geenivirheiden esiintuloa ehkäistä käyttämällä rodun yksilöitä jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti ja tasaisesti. Yksittäisen yksilön jalostuskäytön rajoittaminen on tutkimusten mukaan risteytysten ja rotuun ottojen ohella tehokkain tapa estää kannan liiallista sukulaistumista. (Kennelliitto, Mäki 2018)

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

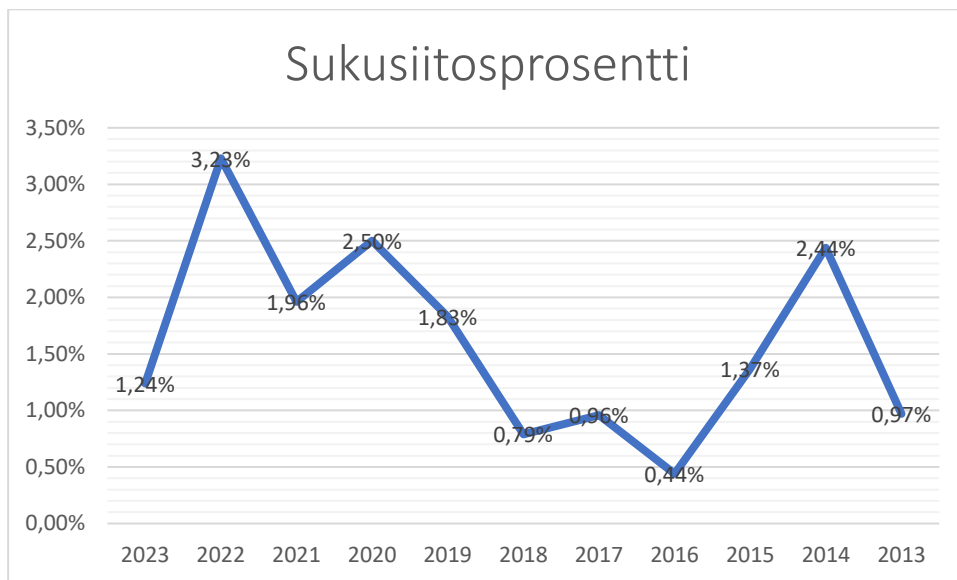
Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Kennelliitto, Mäki 2016)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Kaavio 1. Sukusiitosprosentti 2013–2023

Rodun sukusiitosaste on vaihdellut viimeisen kymmenen vuoden ajalla keskimäärin 0,44-3,23% välillä, mikä alittaa useimpina vuosina selvästi suosituksen enintään 2,5 %. Tosin valkoisten ruotsinhirvikoirien kohdalla on hyvä muistaa, että sukutaulut ovat useilla koirilla jonkin verran vaillinaisia, jolloin todellinen sukusiitos saattaa olla Koiranetin antamaan lukua korkeampi.

Taulukko 2. Vuosien 2013–2023 aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta (syntymävuoden mukaan)

#	Uros	synt	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	TERVAMASAN HEKTOR	2009	4	25	7,76%	8%	8	51	4	25
2	BLAXÅS PYRY	2010	3	21	6,52%	14%	4	15	3	21
3	WIKSTABERGETS AJJKO	2008	2	19	5,90%	20%	1	3	2	19
4	VILI	2014	3	17	5,28%	25%	0	0	3	17
5	LAPIN VALKEA ROMEO	2018	2	16	4,97%	30%	0	0	2	16

6	BRUNO	2011	2	16	4,97%	35%	5	31	2	16
7	FALLMYRENS C-BOZZ	2009	1	11	3,42%	39%	1	8	2	20
8	LORDI	2006	2	11	3,42%	42%	5	19	3	18
9	BOBI	2013	1	10	3,11%	45%	0	0	1	10
10	TERVAMASAN HERO	2009	2	10	3,11%	48%	1	3	2	10
11	KIEKAN JERI	2011	2	10	3,11%	52%	0	0	2	10
12	TERVAMASAN JOIKHAAVA JÄÄKARHU	2014	1	9	2,80%	54%	0	0	1	9
13	PASSBOS B-NIXON	2012	1	9	2,80%	57%	1	5	1	9
14	TITANERNA BURE	2009	1	9	2,80%	60%	4	34	1	9
15	CECANBEE'S CHOICE	2009	2	8	2,48%	62%	3	12	3	16
16	MÄKIPELLON BLONDI MP MISKA	2016	1	8	2,48%	65%	2	11	1	8
17	NERO	2013	1	8	2,48%	67%	0	0	1	8
18	TEMU	2012	1	8	2,48%	70%	2	16	1	8
19	JÄRVLUNDENS SACKE	2011	1	8	2,48%	72%	2	14	1	8
20	HIILLOKSEN LUMITUISKU	2009	2	7	2,17%	75%	1	6	3	10

Populaatioon nähden käytetyimpien urosten jälkeläisten määrät ovat olleet suuria ja myös valtalinjojen toisen polven jälkeläismäärät ovat nousseet korkeiksi.

Taulukko 3. Vuosien 2013–2023 aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua
(syntymävuoden mukaan)

#	Narttu	synt.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentu_eita	Pentuja	%-osuus ▼	Pentu_eita	Pentuja	Pentu_eita	Pentuja
1	VALKOISEN VOIMAN AAVA	2012	2	21	6,52%	5	37	2	21
2	RANTAVAINION MINKA	2017	2	19	5,90%	0	0	2	19
3	RIISTAMÄEN HEKLA	2013	2	18	5,59%	4	26	2	18
4	TUNTURIJÄRVEN JUNE HALLA	2017	2	14	4,35%	0	0	2	14
5	IZA	2009	2	14	4,35%	3	14	2	14
6	VALKOISEN VOIMAN AINO	2012	2	12	3,73%	1	8	2	12
7	TASSUNTAIKAA TAIKA	2013	2	11	3,42%	0	0	2	11
8	VARMA	2009	2	10	3,11%	0	0	2	10
9	RANTAVAINION MIINA	2017	1	10	3,11%	0	0	1	10
10	BÖLBERGSÅSENS ESTER-BRUMMA	2015	2	10	3,11%	0	0	2	10
11	LUMILAAKSON AIDA	2015	2	10	3,11%	0	0	2	10
12	PYÖREÄN PÖYDÄN ELAINE LILJANKUKKA	2011	1	10	3,11%	2	7	1	10
13	TAIKA	2008	2	10	3,11%	3	17	2	10
14	ALPWEIDEN ELK TRAP	2008	2	10	3,11%	4	24	2	10
15	VALKOISEN VOIMAN AURA	2012	2	8	2,48%	2	22	2	8
16	HETA	2013	1	8	2,48%	2	16	1	8
17	NUUTTI	2013	1	8	2,48%	2	14	1	8
18	EWE	2016	1	8	2,48%	2	11	1	8
19	VÄKKÄRÄSALON CELINE	2015	1	8	2,48%	0	0	1	8
20	JÄTTI	2010	1	7	2,17%	6	41	2	18

Populaation nähden narttujen pentumäärät jakaantuvat melko tasaisesti eri narttujen välille, yhtä narttua lukuun ottamatta. Pienessä populaatiossa myös narttujen jälkeläismäärää tulee huomioida.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Kahdella uroksella ja yhdellä nartulla ylittyy suositeltu jälkeläismäärä 20 kpl.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Kaukaisemmissa sukupolvissa Suomen valkoisten kannassa näkyvät selvästi muutamat sukulinjat, kuten esimerkiksi Ada/Falk tai Elvita/Rex. Suomen käytetyimmän uroksen (*Tervamasan Hektor*) jälkeläismäärät tulevissa polvissa on asia, johon olisi hyvä kiinnittää huomiota. Hektor on erittäin voimakkaasti rodussa vaikuttavan uroksen, *Pekka*, poika. Pekalla on 30 jälkeläistä ja 68 toisen polven jälkeläistä. Hektorilla itsellään on tilastointiaikana 51 toisen polven jälkeläistä ja lisäksi sen täysveljellä *Tervamasan Herolla* on 3 toisen polven jälkeläistä.

Geneettisen monimuotoisuuden osalta uroksia ja narttuja ei voi tarkastella erikseen, vaan koska samat suvut esiintyvät sekä eniten käytettyjen urosten että narttujen takana, monimuotoisuus rodussa on suppea.

Mm. Toiseksi eniten käytetty narttu *Rantavaivion Minka*, on eniten käytetyn nartun, *Valkoisen Voiman Aava*, ja 14. eniten käytetyn uroksen, *Titanerna Bure*, jälkeläinen. Aavalla on 37 toisen polven jälkeläistä ja se itse on eniten, peräti 41 kpl, toisen polven jälkeläisiä omaavan nartun (sijalla 20.) *Jätin* tytär. Aavan täyssisarella, *Valkoisen Voiman Aura*, on toisen polven jälkeläisistä jatkojalostuksessa nartut *Ewe* (sijalla 18.) ja *Lumi*. Kolmannen polven jälkeläisiä on 2023 syntyneenä 11. Lisäksi Aavan ja Auran täyssisar *Ainolla* on myös toisen polven jälkeläisiä sijalla 19. olevalla tyttärellään, *Väkkäräsalon Celinellä*.

Rodun populaatiot muissa maissa

Valkoisia ruotsinhirvikoiria esiintyy lähinnä rodun kotimaassa Ruotsissa sekä Norjassa. Näistä maista löytyy myös meille vieraampia sukulinjoja.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Rodun jalostuspohja on kapea. Jalostukseen käytettävien koirien määrää eri sukulinjoista tulisi pysyttyä lisäämään.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Jalostuspohjaa kaventavat eniten koirat, jotka ikään kuin häviävät kokonaan, toisin sanoen niitä ei tuoda näyttelyihin, kokeisiin tai terveystarkastuksiin. Myös sairaudet ja vain koepalkittujen koirien suosiminen tai liiakäyttö jalostuksessa vaikuttavat jalostuspohjaa kaventumiseen.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodun jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma tuli voimaan 01.01.2019 ja se tarkoittaa sitä, että yhdelle koiralle rekisteröidään maksimissaan 25 jälkeläistä (myös viimeisen pentueen ylimenevät pennut rekisteröidään).

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Valkoinen ruotsinhirvikoiri on puhtaasti metsästyskoira, jota käytetään pääasiassa pysäyttävänä koirana suurriistan kuten hirven, karhun, ilveksen, villisian ja pienpetojen metsästyksessä. Käyttäytymiseltään ja luonteeltaan se on rauhallinen, luotettava, helposti koulutettava ja miellyttämisenhaluinen. Paitsi metsästyskoira, se on myös miellyttävä kotikoira. Hylkäävät virheet ovat viihaisuus tai liiallinen arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Valkoisen ruotsinhirvikoiran maine rauhallisena ja yhteistyökykyisenä koti- ja perhekoirana lienee yksi tekijä, miksi metsästyskoiraa hankkivat päätyvät valitsemaan kyseisen rodun. Yhteistyökykyisyys näkyy muun muassa hyvinä pisteinä hirvenhaukkukokeiden arvostelupöytäkirjoissa kohdassa yhteistyö ja tottelevaisuus. Rodun luonneominaisuuksista luotettavan ja laajan kuvan saaminen on kuitenkin haasteellista, koska asiasta ei ole esimerkiksi tehty aiheeseen liittyvää kyselyä, eikä siihen liittyviä testituloksia ei ole riittävästi. Kuolinsyytilastoissa raportoidut tapaukset ”lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi” eivät myöskään anna riittävän kattavaa kuvaa ongelmien laajuudesta, mutta aggressiivisuutta enemmän jalostusneuvonnalle raportoidaan koirien arkuudesta tai liiallisesta pehmeystä erityisesti metsästystilanteissa. Luonteen arkuus saattaa näkyä esimerkiksi siinä, että koira haukkuu hirveä hyvin kaukaa tai haukkuu hirveä pelkästään takaapäin. Tämä ei kuitenkaan johdu välttämättä luonteen heikkoudesta vaan se saattaa johtua myös fyysisestä vammasta ja myös opitusta käyttäytymismallista.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Koirien luonteissa ei ole eroa eri maiden välillä.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Valkoisten ruotsinhirvikoirien käyttäminen luonnetesteissä on hyvin vähäistä, sillä vain viisi koira on luonnetestattu vuosina 2013–2023. Ruotsissa luonnetestien suosio rodun piirissä on ollut samaa luokkaa. Rodun luonne testataan parhaiten metsästyskäytön yhteydessä.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rotu on alkuperäiseltään käytöltään puhtaasti metsästyskoira, jota käytetään pääasiassa pysäyttävänä koirana suurriistan kuten hirven, karhun, ilveksen, villisian ja pienpetojen metsästyksessä.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Rotu on metsästyskoira ja suurin osa rodun yksilöistä päätyvät suurriistan metsästyksen. Hyvä metsästyskoira löytää saaliseläimen alueelta nopeasti ja tehokkaasti käyttämällä ilma- ja/tai jälkivainua hyväkseen. Metsästyksen onnistumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää on, että koira saa saaliseläimen pysymään löytöpaikalla oman käytöksensä ja haukun avulla. Jälkimmäiseksi mainituilla koiran ominaisuuksilla on suuri merkitys siihen, kuinka metsästäjä pääsee lähestymään saaliseläintä niin lähelle, että tarjoutuu ampumatilaisuus. Esimerkiksi koiran haukun tiheydellä, peittävyydellä ja kuuluvuudella on merkitystä. Mikäli saaliseläin ei jää löytöpaikalle koiran haukkua kuuntelemaan, tulisi koiran saada pakeneva eläin pysäytettyä mahdollisimman pian. Myös yhteistyö ja tottelevaisuus ovat tärkeässä roolissa metsästyksen onnistumisen kannalta, mikäli koira esimerkiksi haukkuu sellaista eläintä, jota ei ole lupa ampua. Nyky-muotoiset hirven- ja karhunhaukkukokeen säännöt tarjoavat tietoa siitä, millaista käytöstä valkoiselta ruotsinhirvikoiralta voidaan myös metsästystilanteessa odottaa, jotta tuottaa tulosta (SHHJ).

Alkuperäisen käytön lisäksi rodulla voi metsästää myös pienriistaa, metsäkanalintuja sekä villisikoja. Pelkäksi seurakoiraksi ei valkoista ruotsinhirvikoiraa tulisi ottaa, mutta nyky-yhteiskunnassa siltä vaaditaan myös erilaista toimintakykyä kuin muinoin.

KOEKÄYNNIT

Hirvenhaukkukokeet 2013–2023 (jtj 9.11.2023)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
HIRV-1		2 tulosta	10 tu- lost	7 tulosta	13 tu- lost	17 tu- lost	14 tu- lost	23 tu- lost	12 tu- lost	7 tulosta	14 tu- lost
HIRV-2	1 tu- lost	1 tulosta	5 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	4 tulosta	4 tulosta	4 tulosta	5 tulosta	5 tulosta	1 tulosta
HIRV-3		2 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	6 tulosta	4 tulosta	4 tulosta	2 tulosta
HIRV-0	3 tu- lost	15 tu- lost	7 tulosta	27 tu- lost	16 tu- lost	16 tu- lost	22 tu- lost	28 tu- lost	31 tu- lost	23 tu- lost	22 tu- lost
HIRV--											
Yh- teensä	4 tu- lost	20 tu- lost	23 tu- lost	39 tu- lost	33 tu- lost	40 tu- lost	41 tu- lost	61 tu- lost	52 tu- lost	39 tu- lost	39 tu- lost
HIRV-1 %	25 %	10 %	43 %	18 %	39 %	43 %	34 %	38 %	23 %	18 %	36 %

Karhunhaukkutaipumuskokeet 2013–2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
KARH1						2 tulosta					
KARH0											
KARH-											
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Luonnetesti

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
LTE	2 tulosta		1 tulos					1 tulos				1 tulos
LTE0												
LTE-												
Yhteensä	2 tulosta	0	1 tulos	0	0	0	0	1 tulos	0	0	0	1 tulos

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Valkoiset ruotsinhirvikoirat käyttäytyvät näyttelyissä rotumääritelmänsä mukaan rauhallisesti. Rodulle järjestetään jalostustarkastuksia.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rodulla ei esiinny yksinoloon liittyviä ongelmia. Sosiaalisina koirina ne kuitenkin viihtyvät perheensä ja lajitoveriensä seurassa.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Narttujen juoksuväli on monilla nartuilla normaalia hieman pidempi eli 7-10 kuukautta. Lisääntyminen onnistuu sekä nartuilla että uroksilla normaalisti ja nartut hoitavat pentujaan hyvin.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Valkoiset ruotsinhirvikoirat ovat luonteeltaan rauhallisia ja tasapainoisia ja tulevat hyvin toimeen sekä vieraiden koirien että ihmisten kanssa.

Pelot ja ääniherkkyys

Erityisiä pelkoja ja ääniherkkyttä ei rodussa normaalisti ilmene. Kaikki metsästyskoirat voivat tulla paukkuaroiksi eli alkaa reagoimaan laukausten ääniin. Tätä voi ehkäistä totuttamalla koiran laukauksiin.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei ole raportoitu. Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen. Rodussa ei ole käyttäytymiseen vaikuttavia rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodun käyttäytymisessä ei ole varsinaisesti ongelmakohtia, mutta narttujen arkuutta tulee seurata.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Seurataan, missä tilanteissa arkuutta esiintyy. Arkaa koiraa ei käytetä jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Rodun ensimmäinen PEVISA tuli voimaan 01.01.2004

- Koiralla tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto, jotta uroksen/nartun jälkeläiset rekisteröidään.

Rodun PEVISA-ohjelma 01.01.2020–31.12.2024

- Koiralla tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto, jotta uroksen/nartun jälkeläiset rekisteröidään.
- Astutushetkellä nartun vähimmäisikä 24 kk.
- Jälkeläismäärä 25.

01.01.2025–31.12.2029

- Koiralla tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto, jotta uroksen/nartun jälkeläiset rekisteröidään.
- Astutushetkellä nartun vähimmäisikä 24 kk.
- Jälkeläismäärä 25.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Valkoisella ruotsinhirvikoiralla PEVISA- ohjelmaan on sisällytetty terveystutkimuksista lonkkaniveltutkimus. Ensimmäisen kerran lonkat otettiin PEVISA:n tällä rodulla vuonna 2003 järjestön vuosikokouksen päätöksellä ja ohjelma tuli voimaan vuoden 2004 alusta.

Rodun PEVISA-ohjelma ajalle 01.01.2020–31.12.2024:

- Koiralla tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto, jotta uroksen/nartun jälkeläiset rekisteröidään.
- Astutushetkellä nartun vähimmäisikä 24 kk
- Jälkeläismäärä 25

Kuvauksen raja-arvo D koskee kaikkia rotuja. Ennen kuin pentue rekisteröidään, tulee seuraavat ehdot olla täytettyinä:

- Koiran tulee olla tunnistusmerkitty Kennelliiton hyväksymällä tavalla ja eläinlääkärin tai muun näytteen ottajan tai testin tekijän tulee tarkistaa tunnistusmerkintä näytteenotto- tai tutkimushetkellä. Jos tunnistusmerkintää ei ole, voidaan koiran tulokset tallentaa Kennelliiton tietokantaan epävirallisina.
- PEVISA-ohjelman mukaiset tutkimukset ja testit tulee tehdä Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Muut tulokset voidaan tallentaa Kennelliiton tietokantaan epävirallisina.
- Lonkkakuvaushetkellä koiran tulee olla täyttänyt 12 kk.
- Tutkimuslausunnon on aina oltava voimassa astutushetkellä.

Kaikkia rotuja koskevat rajoitteet

Kennelliitolla on kaikkien rotujen rekisteröintiä koskevia ehtoja, joiden tarkoituksena on määritellä rajat terveyteen liittyvissä asioissa. Nämä ehdot ovat:

- Mikäli pentueen vanhemmilla, tai edes toisella vanhemmista, on tietyissä Kennelliiton virallisissa terveystutkimuksissa asteikon huonoin tulos, voidaan pennut rekisteröidä vain EJ rekisteriin (jalostuskielto). Nämä tutkimukset ovat lonkka- ja kyynärnivelkuvaus, polvilumpiotutkimus sekä spondyloosikuvaus ja lisäksi 01.01.2025 alkaen kyynärnivelen inkongruenssi ja olkanivelen osteokondroosi.
- Liian läheistä sukua keskenään olevien vanhempien jälkeläiset voidaan rekisteröidä vain EJ rekisteriin (isä/emä yhdistettynä jälkeläiseen tai täyssisarukset yhdistetty keskenään, tällöin pentujen sukusiitosasteen on aina vähintään 25 %).

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri genejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppeleminen”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteen ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUPindeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. Lue lisää rotujen edistymisestä lonkkavian vastustamisesta.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali /rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.

E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.
-----------------	--

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko. (Kennelliitto, Lappalainen 2013)

Lonkkalausunnot vuosina 2012–2022 syntyneillä (jti)

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2012	45	12	7	5	1	0	25
2013	37	7	4	5	0	0	16
2014	19	2	5	0	0	0	7
2015	42	5	9	1	0	0	15
2016	27	5	4	0	1	0	10
2017	45	11	6	2	1	0	20
2018	38	3	6	0	1	0	10
2019	34	4	6	2	0	0	12
2020	37	3	3	0	0	0	6
2021	28	2	3	0	0	0	5
2022	26	0	1	0	0	0	1
Yhteensä	378	54	54	15	4	0	127

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2012	56%	48%	28%	20%	4%	0%
2013	43%	44%	25%	31%	0%	0%
2014	37%	29%	71%	0%	0%	0%
2015	36%	33%	60%	7%	0%	0%
2016	37%	50%	40%	0%	10%	0%
2017	44%	55%	30%	10%	5%	0%
2018	26%	30%	60%	0%	10%	0%
2019	35%	33%	50%	17%	0%	0%
2020	16%	50%	50%	0%	0%	0%
2021	18%	40%	60%	0%	0%	0%
2022	4%	0%	100%	0%	0%	0%
Yhteensä	34%	43%	43%	12%	3%	0%

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuisaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisaikainen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpäikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1–5 –vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. (Kennelliitto Menna)

Rodussa esiintyy epilepsian kaltaisia oireita ja niiden yleistymistä seurataan rotujärjestön toimesta tarkasti. Rotujärjestön suositus on, että epileptikon täyssisarta voidaan käyttää jalostukseen harkiten, kun koira on saavuttanut määrätyn iän (nartut 4 vuotta, urokset 5 vuotta). Tätä sääntöä noudatetaan yleensä siinä tapauksessa, että täyssisarella on rodun jalostukselle jotakin muuta poikkeuksellisen arvokasta annettavaa (esim. käyttökoetuloksilla osoitettu toimivuus metsästystilanteissa). Harkitulla jalostuskäytöllä viitataan rajalliseen jälkeläismäärään ja siihen, että epilepsiariskin omaava koira paritetaan koiran kanssa, jolla on sukunsa puolesta pienehkö todennäköisyys sairastua epilepsiaan. Epilepsian ehkäisyn vuoksi olisi erittäin tärkeää, että narttujen astutusta suunnittelevat olisivat yhteydessä jalostusneuvontaan, jotta ei yhdistetä ns. epilepsialinjoja vahingossa. Osa sairastapauksista voidaan katsoa johtuvan tietyistä sukulijoista, mutta kaikki tapaukset eivät ole yhtä selkeitä.

Allergioita raportoidaan jonkin verran ja ne ilmenevät yleisimmin iho-oireina ja ruuansulatuksen häiriöinä.

Autoimmuunisairauksia raportoidaan pohjoismaiden tasolla joitakin tapauksia, tasaisin väliajoin. Niiden esiintymismuoto on vaihdellut AIHA:n, IMHA:n, erilaisten ihoon liittyvien autoimmuunisairauksien ja Addisonin taudin välillä.

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykysäityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös. (www.kennelliitto.fi ELT Anu Lappalainen, 2020)

Kyynärnivelen kasvuhäiriötä on rodun piirissä jonkin verran, mutta toistaiseksi ongelman ei ole katsottu olevan niin suuri, että sitä liitettäisiin PEVISA-ohjelmaan. Kyynärät ovat kuitenkin erittäin suositeltavaa kuvata lonkkakuvauksen yhteydessä, koska suositukset vaativat kyynärien kuvauksen 2020 tai sen jälkeen syntyneiltä.

Kyynärkuvauslausunnot 2012–2022 syntyneiltä.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu %	0	1	2	3	Tutkittu yhteensä kpl
2012	45	47%	18	2	1	0	21
2013	37	32%	11	0	0	1	12
2014	19	26%	5	0	0	0	5
2015	42	26%	9	0	0	2	11
2016	27	30%	8	0	0	0	8
2017	45	31%	13	1	0	0	14
2018	38	21%	7	0	0	1	8
2019	34	21%	6	0	0	1	7
2020	37	16%	6	0	0	0	6
2021	28	18%	5	0	0	0	5
2022	26	4%	1	0	0	0	1
Yhteensä	378	26%	(91%) 89	(3%) 3	(1%) 1	(5%) 5	98

Muutamia tapauksia raportoidaan myös seuraavien osalta:

- Selkäviat: yksittäistapauksia mm. spondyloosin osalta
- Kivesviat
- Eturauhasongelmat uroksilla
- Hammaspuutokset ja purentaviat
- Virtsakivet uroksilla

Rodun koirista 10:lla on tutkittu silmät (lausuntovuosina 2018–2023), eikä kenelläkään Suomessa ole todettuperinnöllisiä silmätauteja. Muita sairauksia ei ole raportoitu yksittäistapauksia enempää.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	4 vuotta 7 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	12 vuotta 2 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	4 vuotta 6 kuukautta	2
Immunologinen sairaus	2 vuotta 7 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 4 kuukautta	14
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 10 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 8 kuukautta	23

Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	6 vuotta 9 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	10
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 1 kuukautta	6
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 4 kuukautta	16
Petovahinko	2 vuotta 7 kuukautta	1
Selkäsairaus	9 vuotta 4 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	11 vuotta 3 kuukautta	2
Sydänsairaus	8 vuotta 0 kuukautta	3
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 8 kuukautta	13
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 2 kuukautta	28
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 11 kuukautta	6
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 9 kuukautta	15
Kaikki yhteensä	8 vuotta 6 kuukautta	148

Kuolinsyytilasto on poimittu Koiranetistä 23.09.2023. Kuolinsyitä tutkittaessa on hyvä huomata, että koiran omistajat ovat saattaneet kategorisoida saman kuolinsyyn eri kategorioihin, joten tilaston luvut eivät pidä täysin paikkaansa vaan vaativat tarkempaa perehtymistä. Toiseksi vain osa ilmoittaa koiransa kuolinsyyn jalostustietojärjestelmässä, joten tilasto ei välttämättä anna täysin totuudenmukaista kuvaa. Olisi erittäin tärkeää, että koiran omistajat ilmoittaisivat Koiranetissä tai jalostusneuvonnalle koiransa kuolinsyyn.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko Suomessa

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Pentueet	2	3	6	5	4	4	7	4	8	3	8
Pentuekoko	5,5	8,7	5,3	6,4	7,8	7,2	6,0	5,8	5,8	6,0	3,8

Astumisvaikeudet

Eivät esiinny rotuominaisuutena.

Tiinehtymisvaikeudet

Eivät esiinny rotuominaisuutena.

Synnytysongelmat

Eivät esiinny rotuominaisuutena.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Eivät esiinny rotuominaisuutena.

Pentukuolleisuus

Eivät esiinny rotuominaisuutena.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Eivät esiinny rotuominaisuutena.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rodulla ei ole anatomisia piirteitä, jotka altistavat sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodussa ei esiinny erityisiä terveys- tai lisääntymisongelmia.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Alkuperämaa: Ruotsi

KÄYTTÖTARKOITUS:

Pohjoismainen metsästuspystykorva.

LYHYT HISTORIAOSUUS:

Rotu polveutuu harmaasta norjanhirvikoirasta ja jämtlanninpystykorvasta. Tyypiltään se muistuttaa enemmän jämtlanninpystykorvaa. Se on suurempi kuin harmaa norjanhirvikoiraa ja jämtlanninpystykorvan tavoin pikemminkin suorakaiteen kuin neliön muotoinen. Valkoinen ruotsinhirvikoiraa on puhtaasti metsästyskoira, jota käytetään pääasiassa pysäyttävänä koirana suurriistan kuten hirven, karhun, ilveksen ja mäyrän metsästyksessä.

YLEISVAIKUTELMA:

Keskikokoinen, suorakaiteen muotoinen, rakenteeltaan sopusuhtainen, jännevä ja ryhdikäs. Antaa rauhallisen, kuitenkin valppaan vaikutelman.

PÄÄ

OTSAPENGER: Selvä, mutta ei liian korostunut.

KIRSU: Mieluiten musta, saa kuitenkin olla ruskea tai vaaleanpunainen.

KUONO-OSA: Suunnilleen kallo-osan pituinen.

HUULET: Tiukat ja tiiviit.

HAMPAAT / PURENTA: Leikkaava purenta, voimakkaat hampaat. Korkeintaan kaksi välihammasta saa puuttua.

POSKET: Pikemminkin litteät kuin korostuneet.

SILMÄT: Pienet, soikeat ja väriltään ruskeat, mieluiten tummanruskeat.

KORVAT: Pystyt, pikemminkin leveälle kuin ylös kiinnittyneet. Korvan pituus on tyvileveyttä suurempi.

KAULA: Lihaksikas ja suunnilleen pään pituinen.

RUNKO

SÄKÄ: Hyvin kehittynyt ja selkälinjaa korkeammalla.

LANNE: Leveä, lihaksikas ja hieman kaartuva.

LANTIO: Leveä, pitkä ja hieman viisto.

RINTAKEHÄ: Syvä, voimakas ja lihaksikas.

ALALINJA JA VATSA: Vatsaviiva on hieman kohoava.

HÄNTÄ: Ylös kiinnittynyt, keskipitkä ja tasapaksu. Häntä on kiertynyt joko selän päälle tai lähes selkää koskettaen, se ei kuitenkaan ole tiukalla kierteellä. Hännässä on tuuhea karvoitus, mutta ei hapsuja.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset.

LAVAT: Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on 90–100°.

VÄLIKÄMMENET: Hieman viistot.

KÄPÄLÄT: Soikeahkot ja tiiviit.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset.

POLVET: Hyvin kulmautuneet.

KINTEREET: Hyvin kulmautuneet.

VÄLIJALAT: Kannukset eivät ole toivottavat.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

KARVAPEITE

KARVA: Karvapeite on tiheä; aluskarva on pehmeää, peitinkarva harottavaa ja suoraa. VÄRI:

Puhtaan valkoinen; hieman kellertävä vivahde voidaan sallia.

KOKO

SÄKÄKORKEUS: Uroksen ihanne säkäkorkeus on 56 cm, nartun 53 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen. Korkeintaan kaksi premolaaria saa puuttua (poikkeuksena P1).

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Ajan-tasaisen ja tarkan [rotumääritelmän](#) (ml. hylkäykseen johtavat virheet) voi tarkastaa Ruotsin Kennelliiton [verkkosivuilta](#).

Rodun koirien näyttelykäynnit 2013–2023 (jtj 09.11.2023)

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	191 tulosta	95 tulosta	26 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	317 tulosta
Nuorten luokka	72 tulosta	46 tulosta	7 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	127 tulosta
Avoin luokka	334 tulosta	129 tulosta	51 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	4 tulosta	520 tulosta
Käyttöluokka	28 tulosta	15 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	47 tulosta
Valioluokka	7 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	9 tulosta
Veteraaniluokka	25 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	31 tulosta
Yhteensä	657 tulosta	289 tulosta	90 tulosta	2 tulosta	4 tulosta	9 tulosta	1051 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Valkoisille ruotsinhirvikoirille on tehty jalostustarkastuksia vuodesta 2021 lähtien. Jalostustarkastukseen kutsutaan 4–5 potentiaalista jalostuskoiraa. Koirat valitaan tarkastukseen käyttö-, terveys- ja ulkomuoto-

ominaisuuksien perusteella. Koirat pyritään valitsemaan mahdollisimman erisukuisista linjoista jalostuspohjan laajuuden ylläpitämiseksi. Tämä on tärkeää, koska rotu on vielä aika pieni. Jalostustarkastus antaa hyvää tietoa kasvattajille, jalostusneuvojille sekä muille rodun harrastajille. Jalostustarkastuksessa koiran luonne tulee hyvin esille, kun sitä käsitellään ja tutkitaan tarkasti ja mukana on myös muita koiria.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Ulkomuodon osalta tärkeintä on rodun terve rakenne, joka mahdollistaa sen toimimisen käyttötarkoituksensa mukaisesti. Rodun pääasiallinen tehtävä on toimia apuna hirvenmetsästyksessä, joten käyttöpuolen ominaisuudet ohjaavat jalostusta ulkomuotoa enemmän. Siksi ulkomuotoon liittyvät seikat tulevat kasvattajien keskuudessa arvoasteikossa monesti vasta alempana.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Ulkomuodon osalta rodulla ei ole suuria ongelmakohdita. Raskasrakenteisuutta tulee välttää ja pienikokoisuutta voidaan ehkäistä jalostusvalinnoilla.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on ollut voimassa vuosien 2020–2024 ajan.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma, joka piti sisällään jämsplanninpystykorvan, harmaan norjanhervikoiran, mustan norjanhervikoiran ja valkoisen ruotsinhervikoiran, tuli voimaan 01.01.2004.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Jalostuspohja Tavoitteena on perinnöllisen vaihtelun säilyvyys. Viiden vuoden aikajaksolla yhdenkään pentueen sukusiitosaste ei saa ylittää viittä prosenttia ja keskimääräinen sukusiitosaste ei saa olla yli 2,5 %. Tehollisen populaation kokoa eli jalostuksessa käytettyjen eläinten määrää tulee lisätä.	Tällä hetkellä on voimassa jalostusneuvonnan suositus, että yksittäisen koiran pentumäärä on enimmillään 20 pentua. Lisäksi uusinta-astutuksia ei suositella tehtäväksi.	Sukusiitoksen osalta Suomessa on pääsääntöisesti pysytty alle 2,5 % keskimääräisen sukusiitoksen tavoitteessa vuosina 2012–2023. Tehollisen populaation prosentuaalinen osuus on kasvanut tasaisesti. Yksittäisten koirien jälkeläismäärä 20 on ylittynyt kahdella uroksella ja yhdellä nartulla. Uusinta-astutuksia ei ole tehty Suomessa.
Käyttäytyminen ja luonne Rotumääritelmien mukaisen luonteen ja hyvän yhteistyökyvyn säilyttäminen metsästys- ja koetilanteissa.	Jalostustarkastusten, testien, kokeiden ja näyttelyiden tuloksia seurataan.	Tavoite toteutunut niiltä osin kuin luonteesta raportoidaan jalostusneuvonnalle, mutta muuta tietoa

		(esim. kyselyn avulla) asiasta ei ole kerätty riittävästi. Luonnetestattuja 2012-2023 on 5 koiraa, joista 3 on laukausvarmoja +++ ja yksi laukauskokematon ++ ja yksi paukkuärtyisä + ja testatuista neljä on hyväntahtoisia, luoksepäästäviä ja avoimia, yksi aavistuksen pidättyväinen.
Käyttöominaisuudet Pyritään parantamaan käyttöominaisuuksia sekä edistämään koirien käyttökokeisiin tuomista.	Jalostusohjeet ja jalostusneuvonta. Koekäyntien määrää ja laatua seurataan.	Tavoitteessa on edistytty, sillä HIRV1 tulosten osuus kaikista tuloksista on hieman kasvanut viime vuosina ja koekäyntien kokonaismäärä on joko suhteellisen tasainen tai kasvusuuntainen, kun taas rekisteröinneissä saattaa olla aaltoilua. Myös käyttökokeisiin osallistumiset jakaantuvat aiempaa tasaisemmin narttujen ja urosten välillä.
Terveys ja lisääntyminen Terveystietojen päämääriä on kartoittaa yleisimpien sairauksien esiintymistiheyttä sekä niiden mahdollista keskittymistä tiettyihin sukulinjoihin.	Pyritään entistä avoimempaan kulttuuriin sairauksista tiedottamisessa. Jatketaan terveystietojen keräämistä ja tilastoimista. Pyritään hyödyntämään mahdollisista geenitutkimuksista saatua tietoa. Valkoinen ruotsinhirvikoira rotuna kuuluu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan, jolla ehkäistään tiettyjen perinnöllisten vikojen ja sairauksien leviämistä koirakantaamme.	Terveystietoja on kerätty ja pyritty hyödyntämään jalostusta suunniteltaessa, mutta tietoja ei ole vertailtu riittävän systemaattisesti esim. sairastumisiin, raportointivuoden jne. mukaan. Geenitutkimusten tietoa ei ole pystytty hyödyntämään rodun verrokkitapausten puutteen vuoksi. PEVISA on tarkistettu vuoden 2020 alussa.
Ulkomuoto Säilyttää rodunomainen, metsästyksen soveltuva ulkomuoto mm. koko ja rakenne. Ulkomuodollisesti oikea tyyppi tulee säilyttää. Ulkomuodon jalostus ei saa mennä terveyden-, eikä käyttöominaisuuksien edelle.	Seurataan näyttelytilastoja. Jalostustarkastukset.	Tavoite on toteutunut niiltä osin, että näyttelytilastojen valossa voidaan rodun ulkomuodon tasoa pitää suhteellisen korkeana. Jalostustarkastuksia on järjestetty vuodesta 2021 alkaen. Rodun ominaisuudet ovat säilyneet rodulle tyypillisinä (rauhallisuus, luotettava, helposti koulutettava, miellyttämisenhaluinen). Ulkomuoto on myös säilynyt ro-

		dulle tyypillisenä (suorakaiteenmuotoinen, jäntevä, ryhdikäs).
--	--	--

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Uroksista hieman vajaan 90 prosenttia ja nartuista 80 prosenttia jää jalostuksen ulkopuolelle.

Jalostussuositusten ja PEVISA:n ajantasaisuuden arviointi

Suomessa on omat jalostussuositukset vuodesta 2021. PEVISA:n ajantasaisuus arvioidaan tarpeen mukaan tai viimeistään viiden vuoden välein.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Tavoitteena on perinnöllisen vaihtelun säilyvyys. Suositeltavaa olisi, että sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti alle 5 % viidellä sukupolvella laskettuna. Tehollisen populaation kokoa, eli jalostuksessa käytettyjen eläinten määrää tulee lisästä. Pidetään voimassa jalostusneuvonnan suositus, että yksittäisen koiran pentumäärä Suomessa on enimmillään 20 pentua. Kannustetaan koiran omistajia hankkimaan suomalaisten koirien lisäksi tuontikoiria vieraammista sukulinjoista, sekä astuttamaan narttuja ulkomaisilla uroksilla. Tavoitteen toteutumista voidaan seurata tuontien määrän sekä ulkomaalaisten astutuskumppanien määrän perusteella. Lisäksi tavoitteena on, että pienempi prosentuaalinen osuus koirista jää jalostuksen ulkopuolelle.

Käyttäytyminen ja luonne

Tavoitteena on rotumääritelmien mukaisen luonteen ja hyvän yhteistyökyvyn säilyttäminen metsästys- ja koetilanteissa. Tavoitteen toteutumista voidaan seurata muun muassa hirvenhaukkukoetulosten tai luonnetestitulosten kautta, mikäli rotujärjestö ei teetä esim. aiheeseen liittyvää kyselyä.

Käyttöominaisuudet

Tavoitteena on edistää koirien käyttökokeisiin tuomista mahdollisimman laajalla rintamalla molempien sukupuolten osalta. Tavoitetta voidaan seurata koekäyntien määrän ja laadun avulla.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on seurata yleisimpien sairauksien esiintymistiheyttä, sekä niiden mahdollista keskittymistä tiettyihin sukulinjoihin. Jotta tavoitteeseen päästään, tavoitteen seurannan avuksi pyritään löytämään käyttökelpoinen työkalu pohjoismaiden yhteiseen käyttöön. Valkoinen ruotsinhirvikoiria rotuna kuuluu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan, jolla ehkäistään tiettyjen perinnöllisten vikojen ja sairauksien leviämistä koirakantaamme. PEVISA tarkistetaan rodun osalta viimeistään vuonna 2024.

Ulkomuoto

Säilyttää rodunomainen, metsästykseen soveltuva ulkomuoto mm. koko ja rakenne. Tavoitetta voidaan seurata esimerkiksi näyttelykäyntien tason tai ulkomuotoon liittyvien terveydellisten ongelmien raportointimäärien avulla.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla rodunomaisia (näyttelytulos), terveitä (lonkat ja kyynärät terveet) ja omata riittävät käyttöominaisuudet (koekäynti/-tulos). Koirien tulee myös pystyä lisääntymään normaalisti. Valkoisilla ruotsinhirvikoirilla tulee taata riittävä geneettinen vaihtelu, joten huomiota tulee kiinnittää myös siihen, ettei kahta toisilleen sukusiitoksen puolesta sopivaa samaa tai lähes samaa linjaa yhdistetä useita kertoja. Suositeltavaa olisi, että sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti alle 5 % viidellä sukupolvella laskettuna. Uusinta-astutuksia ei tule tehdä, joskin tästä säännöstä voidaan poiketa, mikäli ensimmäiseen pentueeseen syntyi vain 1–2 pentua. Myös uusinta-astutusta suunnitellessa toivotaan nartun omistajan olevan yhteydessä jalostusneuvojaan.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Rodun kotimaassa yksittäisen koiran jälkeläismäärä saisi olla enintään 25 kpl, mutta Suomessa suositeltavampi määrä olisi enintään 20 kpl.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Tärkeimpänä jalostusta ohjaavana tekijänä ovat jalostusvaliokunnan laatimat ja hallituksen hyväksymät toimintaohjeet. Jalostusneuvoja tekee yhteistyötä Ruotsin ja Norjan kanssa. Jalostusneuvonta on jäsenille ilmaista. Jalostusneuvontaa ohjaavia ohjeita, terveystietojen keräämistä ja niiden soveltamista jalostustyöhön ohjaa järjestön jalostusvaliokunta yhdessä jalostusneuvojen kanssa. Järjestö ylläpitää jäsenistölleen ilmaista pentuneuvontaa.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ovat yksittäisten koirien suuret jälkeläismäärät, joka johtaa linjojen yksipuolistumiseen pienessä populaatiossa. Ongelma on entistä pahempi jos, näissä linjoissa alkaa ilmetä perinnöllisiä terveysongelmia. Pahimmillaan osalle koirista voi olla hankalaa löytää sopivaa astutuskumppania Suomesta. Lisäksi metsästyskäytön rajoittuminen (lähinnä sudet) vaikuttavat kaikkien hirvikoirarotujen tulevaisuuteen negatiivisesti.

Mahdollisuutena voidaan nähdä se, että rodun käyttöominaisuuksia on saatu Suomessa parannettua viime vuosina ja koekäynnit ovat lisääntyneet suhteessa rekisteröintimääriin. Tässä suhteessa Suomi on pärjännyt rodun kotimaata Ruotsia paremmin viime vuosina, joten jos tätä kehitystä saadaan ylläpidettyä ja samalla rikastettua jalostusta erilaisilla sukulinjoilla ilman että rodun terveyden taso huononee, näyttää tulevaisuus erittäin lupaavalta. Myös rodun yhteistyökyky metsästystilanteissa houkuttelee aktiivisia penunostajia ja kasvattajia rodun piiriin.

Varautuminen ongelmiin

Jälkeläismääriin liittyviä ongelmia pyritään välttämään rotukohtaisen PEVISA-ohjelman ehtojen täydentämisellä. Ohjelmaan lisätään rodun monimuotoisuutta ylläpitävä ehto rekisteröitävien jälkeläisten enimmäismäärää koskien (25 kpl per koira). Lisäksi panostetaan asiasta tiedottamiseen ja kannustetaan vieraiden sukulinjojen käyttöön jalostuksessa.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2025	Jatketaan yhteispohjoismaista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Kannustetaan koiran omistajia kokeisiin ja teetättämään terveystutkimuksia.
2026	Jatketaan yhteispohjoismaista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Kannustetaan koiran omistajia kokeisiin ja teetättämään terveystutkimuksia.
2027	Jatketaan yhteispohjoismaista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Kannustetaan koiran omistajia kokeisiin ja teetättämään terveystutkimuksia.
2028	Aloitetaan uuden JTO:n työstäminen aineistoa keräämällä (kokeet, kilpailut, näyttelytulokset, luonnetesti, jalostustarkastukset)
2029	Tehdään mahdolliset muutokset PEVISA-ohjelmaan saatujen terveystutkimusten ja vallitsevan terveystilanteen mukaan. JTO:n ennakkotarkastus ja sen hyväksyttäminen yleiskokouksessa sekä SKL:ssa.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Jalostuksen tavoiteohjelma on kokonaisuudessaan oltava luettavissa SHHJ:n nettisivuilla. Jalostusvaliokunta on vastuussa järjestön hallitukselle toiminnastaan, joten järjestön hallitus valvoo tavoiteohjelman noudattamista. SHHJ on velvollinen huomioimaan jalostusohjelman tavoiteohjelman tavoitteet vuotuista toimintasuunnitelmaa laatiessaan. Jalostusvaliokunta on kuitenkin toimintaohjeensa mukaisesti ensisijaisesti vastuussa tavoiteohjelman noudattamisesta ja sen toteutumisen seurannasta. Jalostusvaliokunnan toimintakertomuksen yhteydessä on esitettävä yhteenveto edellisen vuoden rekisteröinneistä sekä muista kannan rakenteeseen vaikuttavista seikoista. Jalostusvaliokunnan toimintakertomus on julkaistava järjestön lehdessä sekä se on oltava järjestön nettisivuilla luettavissa.

Jalostusvaliokunta on velvollinen raportoimaan vuosittain omana osionaan toimintakertomuksessa tavoiteohjelman toimenpiteiden toteutumisesta ja asetettujen päämäärien saavuttamisesta. Tavoiteohjelma päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein. Muutoksien tullessa tavoiteohjelmaan, on ne julkaistava yhdistyksen lehdessä ja nettisivuilla. PEVISA:n vaikutuksia seurataan tilastoimalla vuosittain rodun lonkkakuvaustulosten kehitystä, sekä seuraamalla koirakohtaisia jälkeläismääriä.

7. JALOSTUSSUOSITUKSET

Suosituksat jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksat jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Yleiset vaatimukset jalostusurokselle

- koiran on oltava perimältään niin hyvä yksilö, että sen jälkeläisistä voidaan odottaa tulevan myös rotunsa erinomaisia edustajia, sekä ulkomuoto- että käyttöominaisuuksiltaan
- hyvä terveys ja ei eri yhdistelmissä toistuvia todettuja perinnöllisiä sairauksia (koskee myös jälkeläisiä)
- oikea luonne (arkuus-vihaisuus)
- on halukas astumaan
- jälkeläisiä max. 20 kpl

- urosta suositellaan max. kaksi kertaa samalle nartulle tai sen sisarelle, jos ensimmäinen pentue on tuottanut 1–2 jälkeläistä
- uros sopii suunnitellulle nartulle sukunsa puolesta em. kriteerit täyttäen
- suositeltavaa olisi, että sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti alle 5 % viidellä sukupolvella laskettuna

Yleiset vaatimukset jalostusnartulle

- koiran on oltava perimältään niin hyvä yksilö, että sen jälkeläisistä voidaan odottaa tulevan myös rotunsa erinomaisia edustajia, sekä ulkomuoto- että käyttöominaisuuksiltaan
- hyvä terveys ja ei eri urosten kanssa toistuvia todettuja perinnöllisiä sairauksia (koskee myös jälkeläisiä)
- oikea luonne (arkuus-vihaisuus)
- astuttaminen ja synnytys onnistuvat luonnollisesti
- narttu sopii suunnitellulle urokselle sukunsa puolesta em. kriteerit täyttäen
- suositeltavaa olisi, että sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti alle 5 % viidellä sukupolvella laskettuna

Erityiset vaatimukset urokselle ja nartulle koskien jalostusneuvojan suosituksia:

A-suositus

- molemmilla vanhemmilla hirvitulos 1 tai 2 tai karhutulos 1
- molemmilla vanhemmilla näyttelytulos vähintään H (hyvä)
- molemmat vanhemmat lonkkakuvattuja ja saaneet vähintään tuloksen B
- molemmilla vanhemmilla kyynärtulos 0/0, tulos vaaditaan koirilta, jotka syntyneet 2020 tai jälkeen
- suositeltavaa olisi, että pentueen sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti pentueen sukusiitosaste ei saa ylittää 5 % viidellä sukupolvella laskettuna
- ei todettuja perinnöllisiä sairauksia

B-suositus

- toisella vanhemmista hirvitulos vähintään 2 tai karhutulos 1
- MUTTA narttu, jolla ei ole koetulosta saa suosituksen yhdelle pentueelle, mutta toiselle pentueelle tarvitaan vähintään hirvitulos 2, jotta saa suosituksen
- molemmilla vanhemmilla näyttelytulos vähintään H (hyvä)
- molemmat vanhemmat lonkkakuvattuja ja saaneet vähintään tuloksen B
- molemmilla vanhemmilla kyynärtulos 0/0, tulos vaaditaan koirilta, jotka syntyneet 2020 tai jälkeen
- suositeltavaa olisi, että pentueen sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti pentueen sukusiitosaste ei saa ylittää 5 % viidellä sukupolvella laskettuna
- ei todettuja perinnöllisiä sairauksia

C-suositus

- toisella vanhemmista hirvitulos vähintään 3
- MUTTA narttu, jolla ei ole koetulosta saa suosituksen yhdelle pentueelle, mutta toiselle pentueelle tarvitaan vähintään hirvitulos 3, jotta saa suosituksen
- molemmilla vanhemmilla näyttelytulos vähintään H (hyvä)
- molemmat vanhemmat lonkkakuvattuja ja saaneet vähintään tuloksen B

- molemmilla vanhemmilla kyynärtulos vähintään 1/1, tulos vaaditaan koirilta, jotka syntyneet 2020 tai jälkeen
- suositeltavaa olisi, että pentueen sukusiitosaste olisi 2,5 % tai alle viidellä sukupolvella laskettuna, mutta ehdottomasti pentueen sukusiitosaste ei saa ylittää 5 % viidellä sukupolvella laskettuna
- ei todettuja perinnöllisiä sairauksia

Ei jalostusneuvojan suositusta

- nartulle, jonka kohdalla on kyse toisesta pentueesta, eikä nartulla ole koetulosta
- uros tai narttu ei täytä yleisiä tai erityisiä vaatimuksia
- uros ”karensissa” tai uroksella ja sen sisaruksilla liikaa jälkeläisiä
- yhdistelmässä yhdistyy perinnöllisiä sairauksia tai ominaisuuksia, jotka eivät ole toivottuja
- ei ole otettu yhteyttä jalostusneuvontaan ennen astutusta
- uros on valittu jalostusneuvonnan antamisen jälkeen
- uusintayhdistelmälle ei suositusta, pois lukien pieni pentue (1–2 pentua)

8. LÄHTEET

Suomen Kennelliitto

- Koiran epilepsia: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisetsairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-epilepsia>
- Lonkkanivelen kasvuhäiriö: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiranterveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio> <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/lonkkanivelen-kasvuhairioohje>
- Pentueen rekisteröinti: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/pentueen-rekisterointi>
- Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-jajalostuspohja>
- Sukusiitos: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksentueksi/sukusiitos>

Suomen Harmaahirvikoirajärjestön kotisivut

- <http://www.shhj.info/>

Suomen harmaahirvikoirajärjestön tietokanta

- <http://koiratietokanta.fi/shhj/haekoira.php>

Suomen kennelliiton koiratietokanta

- <http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx>

SKK avelsdata

- <https://hundar.skk.se/avelsdata/Initial.aspx>

Svenska Älghundklubben

- <https://www.alghundklubben.com/>

Raskompendium för svensk vit älghund

- <https://www.skk.se/globalassets/dokument/domarkompendium/domarkompendium-svenskvit-alghund.pdf>

SKK hemsidan

- <https://www.skk.se/hundraser/svensk-vit-alghund/>

Kansikuva: Cekanbee´s Choice, Suomen ensimmäinen kaksoisvalio

9. LIITTEET

Liite 1.

Jalostustarkastuksen pöytäkirja

TARKASTUSPAIKKA		PÄIVÄMÄÄRÄ		VALOKUVAUS	
ULKOMUOTOTUOMARIT		SIHTEERIT		ELÄINLÄÄKÄRIT	
				JALOSTUSNEUVOJAT	
KOIRAN TIEDOT					
ROTUKOODI 903	TITTELIT	KOIRAN NIMI		SYNTYMÄAIKA	REKISTERI NO:
	ISÄN TITTELI	ISÄN NIMI			
	EMÄN TITTELI	EMÄN NIMI			
OMISTAJAN TIEDOT					
OMISTAJAN NIMI		PUHELIN		KOTIPAikkAKUNTA	
LÄHISOITE		POSTINUMERO		POSTITOIMIPAIKKA	
TERVEYSTUTKIMUKSET					
PÄIVÄNMÄÄRÄ		KOHDE		TULOS	
TARKASTUS HETKELLÄ VOIMASSA OLEVAT SAAVUTUKSET JA INDEKSIT					
Ikä kuukausina, joilloin on saavuttanut tulokset					
HIRV 1	2x HIRV 1	4x HIRV 1	MVA	Oma pentuearvo	Jälkeläisiä
0,0	0,0	0,0	-		
Koepalkit-tuja jälkeläisiä					
Koepalkittuja jälkeläisiä %					
Paras näyttelytulos					
MAININNAT MENESTYKSESTÄ ESIM. OSALLISTUMISISTA JÄRJESTÖN ARVOKISOIHIN, MUU NÄYTTELYMENESTYS, KARHUTAIPPARI YMS.					
INDEKSIEN OSA-ALUEET					
KOKONAISIND.	KOKEISIIN-TULO	TÄYSI ERÄ IKÄ	HAKULAA-JUUS	TODETTU LÖYTÖ	HAUKKUTI-HEYS
TARKASTUSSELVITYS JA MITTAUKSET					
KORKEUS	KIVEKSET	PURENTA	HAMPAAT	SILMÄT	SUKUPUOLILEIMA
MITTASUHTEET:					
PÄÄ:					
KORVAT:					
KAULA:					
YLÄ- JA ALALINJA:					
LANNE JA LANTIO:					
RINTAKEHÄ:					
HÄNTÄ:					
LUUSTO:					
ETURAAJAT:					
TAKARAAJAT:					
KARVAPEITE JA VÄRI:					
LIIKKEET:					
LUONNE JA KÄYTÖS:					
MUUTA HUOMIOITAVAA:					